

รายงานการสอบสวนโรค ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ (2009)

หมู่ที่ 2 ตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

ระหว่างวันที่ 2 กรกฎาคม – กรกฎาคม 2552

นางสาวจิระนันท์ มะเดื่อ นักวิชาการสาธารณสุข ระดับชำนาญการ

บทคัดย่อ

วันที่ 2 กรกฎาคม 2552 ทีมสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว (SRRT) อำเภอมหาชนะชัย ร่วมกับทีมสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว จังหวัดยโสธร ได้ดำเนินการสอบสวนโรคไข้หวัดใหญ่ 2009 เพื่อยืนยันการวินิจฉัยการเกิดโรค และค้นหาผู้ป่วยในหมู่บ้านที่อาจไม่ได้มารักษา เฝ้าระวังผู้สัมผัสรายอื่น ค้นหาแหล่งโรค วิธีการถ่ายทอดโรค และผู้สัมผัสโรค สอบสวนหาแหล่งที่มาของการติดเชื้อ การแพร่เชื้อ เพื่อกำหนดแนวทางการป้องกัน ควบคุมการแพร่กระจายเชื้อในพื้นที่ โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงพรรณนา ผลการสอบสวนพบโรคไข้หวัดใหญ่ 2009 ในพื้นที่บ้านฟ้าหยาด ตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย มีผู้ป่วย 1 ราย เป็นเพศชายได้เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลมหาชนะชัย ผู้ป่วยเริ่มป่วยวันที่ 30 มิถุนายน 2552 มีอาการ ไข้สูง มีน้ำมูก ไอ เจ็บคอ หายใจ หอบ หายใจลำบาก ปวดกล้ามเนื้อ ได้เข้ารับการตรวจที่โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานีประเภทผู้ป่วยนอก ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2552 แพทย์วินิจฉัยสงสัยไข้หวัดใหญ่ได้ส่งตรวจ Throat swab ที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 5 วันที่ 2 กรกฎาคม 2552 ผู้ป่วยได้รับผลการยืนยันการติดเชื้อไข้หวัดใหญ่ ชนิด A สายพันธุ์ใหม่ 2009 ทางโทรศัพท์ และแจ้งให้งานระบาดสำนักสาธารณสุข จังหวัดยโสธรทราบปัจจัยที่ก่อให้เกิดโรคในครั้งนี้ น่าจะเกิดจากการที่ผู้ป่วยเดินทางไปในพื้นที่ที่มีการระบาดของไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009 มีการสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ที่ป่วยแล้ว โดยเฉพาะในโรงแรมที่ผู้ป่วยไปพัก การค้นหาผู้ที่สัมผัสร่วมบ้านผู้ป่วยจำนวน 5 ราย ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการไม่พบเชื้อ ได้มีการเฝ้าระวังเป็นเวลา 14 วัน ได้มีการขอความร่วมมือในทุกภาคส่วนในอำเภอมหาชนะชัย ให้มีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังการเกิดโรค รณรงค์ค้นหาผู้ป่วยทั้งในเชิงรุก และเชิงรับ และได้มีการเตรียมรับภาระระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ในอำเภอมหาชนะชัยอย่างเข้มแข็ง

ความเป็นมา

วันที่ 2 กรกฎาคม 2552 เวลา 10.00 น. งานควบคุมโรค โรงพยาบาลมหาชนะชัย ได้รับรายงานจากกลุ่มงานระบาด สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดยโสธรว่ามีผู้ป่วยตรวจพบเชื้อไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ (H1N1) จำนวน 1 ราย โดยผู้ป่วยดังกล่าวเป็นผู้ป่วยที่อาศัยอยู่ที่ตำบลฟ้ายาด อำเภอมหาชนะชัย

ทีม SRRT ของอำเภอมหาชนะชัย ร่วมกับทีม SRRT จังหวัดยโสธร ได้ออกสอบสวนและควบคุมโรคในเวลา 10.30น. วันเดียวกัน ดำเนินการสอบสวนและควบคุมโรคระหว่างวันที่ 2 – 7 ก.ค. 2552

วัตถุประสงค์

1. เพื่อยืนยันการวินิจฉัยโรค และการเกิดโรค
2. เพื่อค้นหาผู้ป่วยในหมู่บ้านที่อาจไม่ได้มารักษา และเฝ้าระวังผู้สัมผัสรายอื่น
3. เพื่อสอบสวนหาแหล่งที่มาของการติดเชื้อ การแพร่เชื้อ
4. เพื่อกำหนดแนวทางการป้องกัน ควบคุมการแพร่กระจายเชื้อในพื้นที่

การดำเนินการ

ก.การศึกษาระบาดเชิงพรรณนา

1. ทบทวนเอกสารทางวิชาการ แนวทางการสอบสวนโรคและมาตรการดำเนินงานควบคุมโรคไข้หวัดใหญ่
2. ติดต่อประสานกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายเวชกรรมสังคม โรงพยาบาลสรรพสิทธิ เพื่อศึกษารายละเอียดของผู้ป่วยจากแฟ้มเวชระเบียน และเจ้าหน้าที่ห้องชันสูตร โรงพยาบาลสรรพสิทธิ เพื่อหาเชื้อที่เป็นสาเหตุของการเกิดโรคและศึกษาข้อมูลผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ
3. ค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติม โดย สอบถามผู้ญาติ เพื่อนร่วมงานมี ผู้ป่วย เพิ่มเติมหรือไม่ รวมทั้งสอบถามถึงอาการป่วย ระยะเวลาการป่วย โดยนิยามการป่วยด้วยโรคไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009
4. ค้นหาข้อมูลพฤติกรรม กิจกรรมที่ทำ ความเจ็บป่วย สิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัย และอื่นๆจากการสอบถามญาติใกล้ชิด เพื่อนๆ
5. ค้นหาข้อมูลบุคลากรทางการแพทย์ที่สัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วย ในระหว่างที่ตรวจที่โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานี และขณะนอนพักรักษาที่โรงพยาบาลมหาชนะชัย
6. ประชุมวางแผนการดำเนินการร่วมกับทีมสอบสวนโรคทั้งหมด เพื่อเตรียมพร้อมรับผู้ป่วยจากการคัดกรอง การควบคุมโรค การป้องกันโรค ระบบการเฝ้าระวังโรค
6. ทำหนังสือแจ้งไปยังสถานที่ทำงานของผู้ป่วย ที่พักในระหว่างที่ป่วย
7. ประชุมอสม.ให้มีส่วนช่วยในการคัดกรองผู้ป่วยที่สงสัยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่
8. ให้สุขศึกษาประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนในพื้นที่

ข. นิยาม

ผู้ป่วยที่อาศัยอยู่ในอำเภอมาชนะชัย โดยจำแนกเป็น ผู้ป่วยรายงานในข่ายเฝ้าระวัง (Reported case) หมายถึงผู้ที่มีอาการหรือการแสดง ไข้ (อุณหภูมิร่างกายมากกว่า 30 องศา)ร่วมกับ อาการอย่างใดอย่างหนึ่งอัน ได้แก่ มีน้ำมูก ไอ เจ็บคอ หายใจผิดปกติ (หอบ , หายใจลำบาก) ปวดกล้ามเนื้อ หรือแพทย์วินิจฉัยว่าเป็นปอดบวม หรือไข้หวัดใหญ่ร่วมกับ มีประวัติข้อใดข้อหนึ่งดังนี้

1. สัมผัสสัตว์ปีกโดยตรงในระยะ 7 วันก่อนวันเริ่มป่วย หรือ
2. มีการตายของสัตว์ปีกอย่างผิดปกติในหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ในรอบ 14 วันเริ่มป่วย
3. อาศัยอยู่หรือเดินทางมาจากพื้นที่ที่พบผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ที่ระบาดในเม็กซิโก (ซึ่งจะมีการกำหนดและแจ้งให้ทราบทางเว็บไซต์กระทรวงสาธารณสุข) ในระยะ 7 วันก่อนเริ่มป่วย
4. สัมผัสรวมบ้านหรือในที่ทำงานป่วยสงสัยไข้หวัดใหญ่หรือปอดอักเสบ ภายใน 1 สัปดาห์ก่อนวันเริ่มป่วย
5. ผู้ป่วยปอดบวมที่เป็นบุคลากรทางสาธารณสุข ที่หาสาเหตุไม่ได้

ผู้ป่วยที่สงสัย (Suspect Case) ได้แก่ผู้ป่วยรายงานในข่ายที่มีผลการตรวจ PCR ว่าติดเชื้อไข้หวัด Influenza A โดยไม่พบผลบวกเมื่อใช้ Primer ที่จำเพาะกับ Seasonal Influenza A .H3 หรือ Avianinfluenza H5

ผู้ป่วยที่ยืนยัน (Confirmed case) หมายถึง ผู้ป่วยสงสัยที่มีผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ยืนยันว่าติดเชื้อ โดยวิธีต่อไปนี้

PR-PCR หรือ Viral culture หรือมีระดับแอนติบอดีต่อไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่เพิ่มขึ้น เป็นสี่เท่า (4-fold rising)

โดยนับระยะเวลาที่ผู้ป่วยที่มีอาการ

การตรวจทางห้องปฏิบัติการ

1. ตัวอย่างจากผู้ป่วย ได้แก่เสมหะ โดยวิธี Nasopharygeal aspiration, Nasopharyngeal swab หรือ Throt swab ใส่ไว้ใน Viral transport media นำส่งในกระติกน้ำแข็งที่มีน้ำแข็งหรือ Ice Pack เพื่อรักษาอุณหภูมิให้ 2 – 4 องศาเซลเซียส และส่งให้ถึงห้องปฏิบัติการกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ภายใน 48 ชั่วโมง Clotted Blood 5 มิลลิลิตร (CC.) เก็บ 2 ครั้ง ครั้งแรกเมื่อพบผู้ป่วย ครั้งที่สอง เก็บห่างจากวันแรกอย่างน้อย 14 วัน
2. Routine Lab CBC X-Ray Hemoculture
3. ตัวอย่างผู้สัมผัสใกล้ชิด ได้แก่ เสมหะ เก็บตัวอย่างเช่นเดียวกัน ส่งตรวจที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์อุบลราชธานี

- ค. การศึกษาสิ่งแวดล้อม โดยขอความร่วมมือตรวจสอบสถานที่พัก และสถานที่ผู้ป่วยเดินทางไป เนื่องจากผู้ป่วยเป็นพนักงานที่ธนาคารอาคารสงเคราะห์สาขาอุดรธานี จึงประสานขอความร่วมมือเรื่องการเฝ้าระวังและสอบสวนโรคกับผู้จัดการธนาคารอาคารสงเคราะห์สาขาอุดรธานี
- ง. เครื่องมือที่ใช้ในการสอบสวนจากแบบสอบสวนโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ สำนักระบาดหน่วยงานควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข

ผลการสอบสวนโรค

1. ยืนยันการวินิจฉัย

ผู้ป่วยรายนี้มีอาการไข้สูง 38.6 c เหนื่อยเพลีย ท้องเสีย เจ็บคอ ปวดเมื่อยตามร่างกาย และเดินทางไปในพื้นที่ที่มีการระบาดไข้หวัดใหญ่ (H1N1) และ มีการตรวจทางห้องปฏิบัติการ NPS วัตถุประสงค์เพื่อ ตรวจวิเคราะห์ Influenza viruse ,Throat swab เป็นวิธีวิเคราะห์ Polymeras Chin Reaction ส่งที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์และมีการยืนยันว่าพบสารพันธุกรรมของเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ A 2009

2. ยืนยันการระบาด

โรคไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่2009ในคนโรคที่เกิดขึ้นใหม่ยังไม่มีรายงานผู้ป่วยในอำเภอมหาชนะชัย แต่การพบผู้ป่วย 1 ราย ถือว่ามีการระบาดของโรคเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม งานควบคุมโรคติดต่อได้กำหนดให้มีการเฝ้าระวังโรคปอดอักเสบ (Pneumonia) และไข้หวัดใหญ่ (Influenza) เพื่อตรวจสอบให้แน่ชัดว่าเป็นโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่2009 หรือไม่ และเพื่อประโยชน์ในการควบคุมโรคในผู้สัมผัส รวมทั้งบริเวณใกล้เคียง เนื่องจากเป็นโรคที่มีอัตราตายสูง จากข้อมูลการเฝ้าระวังโรคปอดอักเสบและไข้หวัดใหญ่อำเภอมหาชนะชัยตั้งแต่ต้นปี 2552 เดือนมกราคมถึงเดือนพฤษภาคม มีจำนวนผู้ป่วยเพียง 21 คน พบมากในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม ยังไม่มีรายงานการติดเชื้อH1N1

ข้อมูลทั่วไป

ม.2 ตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย เป็น 1 ใน 10 หมู่บ้านของตำบลฟ้าหยาด ลักษณะหมู่บ้านอยู่กันแบบแออัด มีจำนวนหลังคาเรือน 295 หลังคาประชากรจำนวน คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง และค้าขาย การคมนาคมสะดวก บ้านที่ผู้ป่วยอาศัยอยู่มีลักษณะเป็นกลุ่มมี 9 หลัง การไปขอรับบริการหากมีความเจ็บป่วย ไปที่โรงพยาบาลมหาชนะชัย ความตระหนักของประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่2009 พบว่าทุก

หลังคาเรือนเข้าใจถึงการติดเชื้อ การป้องกันตนเอง แต่บางบ้านยังขาดความตระหนักในการป้องกันโรค

ข้อมูลผู้ป่วย

ผู้ป่วยเพศชาย อายุ 26 ปี ที่อยู่ 39 หมู่ 2 ตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สถานภาพโสด มีพี่น้อง 3 คน ผู้ป่วยเป็นบุตรคนที่ 2 จากการสอบถามมารดาผู้ป่วยทราบว่าผู้ป่วยไม่ได้อยู่ที่บ้าน ผู้ป่วยอยู่ที่ 549 ถนนทหาร ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี อาชีพรัฐวิสาหกิจเป็นพนักงานที่ธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาอุดรธานี ทำงานได้ประมาณ 1 ปี ในช่วง 4 วันก่อนได้เดินทางไปอบรมที่กรุงเทพมหานคร

ประวัติการเจ็บป่วยและการรักษา

เริ่มป่วยวันที่ 30 มิถุนายน 2552 มีอาการไข้ น้ำมูกใส ปวดศีรษะ ไอ เจ็บคอ ปวดกล้ามเนื้อ ไม่ได้ไปพบแพทย์ที่ไหนอ่อนเพลียนอนพักที่โรงแรมฟอร์จูน กรุงเทพมหานคร

วันที่ 1 กรกฎาคม 2552 มีอาการไข้สูง ปวดศีรษะ ปวดตามร่างกาย เหนื่อยเพลีย เข้าตรวจที่โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานี T 38.7 ,BP 130/70 , PR 84 ,RR 20 แพทย์วินิจฉัยสงสัยไข้หวัด ได้เก็บตัวอย่าง Throat swab ส่งห้องปฏิบัติการให้ยากลับบ้าน

วันที่ 2 กรกฎาคม 2552 ได้รับผลการตรวจยืนยันหาเชื้อ ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ (H1N1) และได้เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลมหาชนะชัย 16.30น. แพทย์ให้ ยา Para ลดไข้ทุก 4 ชั่วโมง ให้ยา Tamiflu 75 mg เข้า เย็น แรก รับ BP 120/80 mmHg P 88 /min R20/min T 38.6 CXR

วันที่ 3 กรกฎาคม 2552

อาการมีเหนื่อยเพลีย ปวดเมื่อยตามร่างกาย แพทย์พิจารณาให้ ORS buscopan T 36.4 BP 120/80 mmHg PP 74 /min PR 20/min

วันที่ 4 กรกฎาคม 2552

ยังมีเหนื่อยเพลีย ถ่ายเหลว 3 ครั้ง ปวดเมื่อยตามร่างกาย ORS buscopan T 36.8 BP 130/70 mmHg PP 88 /min RR 20/min

วันที่ 5 กรกฎาคม 2552 มีอาการไอเจ็บคอ ได้ยาลดไข้แอสไพรินให้ ดื่มน้ำอุ่น BP 130/80 mmHg PP 76/min PR 20/min T 37.0

วันที่ 6 กรกฎาคม 2552 ไข่น้อยลง BP 120/80 mmHg PP 78/min RP 20/min T 37.0

วันที่ 7 กรกฎาคม 2552 อาการทั่วไปปกติ BP 120/80 mmHg PP 80/min PR 20/min T 36.8

ประวัติการสัมผัสโรค

ผู้ป่วยมีประวัติการเดินทางไปในหลายพื้นที่

วันที่ 27 มิถุนายน 2552 ผู้ป่วยเดินทางกลับมาที่บ้านพัก 39 หมู่ 2 ตำบลฟ้าหยาด โดยรถยนต์ส่วนตัว เพื่อเดินทางต่อไปอบรมที่กรุงเทพมหานคร พ่อเป็นผู้ขับรถไปส่งที่สถานีขนส่งนครชัยแอร์ จังหวัดศรีสะเกษ ในระหว่างการเดินทางไม่ได้หยุดพักที่ใด เดินทางถึงกรุงเทพมหานคร

วันที่ 28 มิถุนายน 2552 เข้าที่พักที่โรงแรมฟอร์จูน ถนนรัชดาภิเษกที่ห้องหมายเลข 1403 พักเป็นห้องคู่กับเพื่อนที่เดินทางมาจากจังหวัดเพชรบูรณ์ เข้าอบรมที่โรงแรมฟอร์จูน

วันที่ 29 มิถุนายน 2552 ได้เดินทางไปเที่ยวสวนจตุจักร เดินทางได้ประมาณ 1 ชั่วโมงมีฝนตกหนักจึงได้เดินทางกลับที่พัก โดยรถเมล์ ได้รับอาบน้ำนอน

เช้าวันที่ 30 มิถุนายน 2552 มีอาการไข้ ปวดศีรษะ เหนื่อย อ่อนเพลีย ไอ เจ็บคอปวดตามร่างกาย จึงตัดสินใจเดินทางกลับโดยสายการบินไทย เที่ยวบินที่ เครื่องออกเวลา 05.30 น. ถึงท่าอากาศยานอุบลราชธานี เวลา 06.45 น.

วันที่ 1 กรกฎาคม 2552 พ่อได้ขับรถยนต์ส่วนตัวไปรับที่สนามบินอุบลผู้ป่วยมีอาการ ไข้สูง ปวดศีรษะ ไอ เจ็บคอ ปวดเมื่อยตามร่างกายมาก ได้ให้บิดาพาไปตรวจที่โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานี ได้เดินทางกลับบ้านถึงประมาณ 11.00 น. นอนพักที่บ้าน ประมาณ 2 ชั่วโมงที่โซฟาที่บ้าน เวลา 13.00 น. ผู้ป่วยต้องเดินทางกลับอุบลราชธานี พ่อจึงได้ขับรถไปส่งถึงอุบลราชธานี เวลาประมาณ 17.00 น. จึงได้เข้าที่เป็นอุครริสอร์ท นอนพักกับพ่อ

วันที่ 2 กรกฎาคม 2552 เวลา 07.00 น. ผู้ป่วยได้พาพ่อไปทานอาหารที่ร้านข้าวต้มและได้ส่งขึ้นรถที่สถานีขนส่งสายอุบล-อุคร ป.1 ลงที่คำเขื่อนแก้ว แล้วได้ต่อรถสายยโสธร - ค้อวังกลับบ้าน

ประวัติสัมผัสปัจจัยเสี่ยง

ผู้ป่วยให้ประวัติว่า เดินทางไปที่กรุงเทพมหานคร โดยรถทัวร์นครชัยแอร์ สายศรีสะเกษ - กรุงเทพฯ ถึงสถานีหมอชิต นั่งรถแท็กซี่เข้าที่พักระหว่างรอเข้าที่พักมีแขกต่างชาติเดินทางมารอเพื่อเข้าที่พักเช่นกันนอน โรงแรมฟอร์จูนทาวเวอร์ 2 คืนในระหว่างที่พักที่โรงแรมฟอร์จูนเข้ารับการอบรมที่ห้องประชุมในโรงแรม มีจำนวนผู้เข้ารับการอบรม 100 กว่าคน และเดินทางไปเที่ยวที่สวนจตุจักร เริ่มมีอาการไข้ปวดศีรษะ เจ็บคอ ปวดตามร่างกาย ในวันที่ 30 มิถุนายน 2552 เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2552 ได้รับผลตรวจยืนยันการติดเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ 2009 ได้เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

ผลการศึกษาสิ่งแวดล้อม และการค้นหาผู้สัมผัสในชุมชน

ปัจจุบันพักบ้านเลขที่ 549 ถนนทหาร ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี บ้านพักเป็นอาคารพาณิชย์ ด้านล่างเป็นสำนักงาน ด้านบนเป็นที่พักของพนักงาน ผู้ป่วยพักคนเดียว

ห้องพักอากาศปลอดโปร่ง ภายในห้องเป็นห้องพัด ในระหว่างวันหยุดจะเดินทางมาเยี่ยมพ่อ – แม่ที่ 39 หมู่ที่ 2 ตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ในบ้านมีผู้ร่วมอาศัยทั้งหมด 5 คน มี พ่อ ข้าราชการบำนาญ แม่ ข้าราชการครู ยาย พี่สาว พี่สาวอาชีพค้าขาย หลานชาย นักเรียน ลักษณะเป็นบ้านปูนสองชั้น ด้านหน้าบ้านเป็นร้านขายขนม ซึ่งแม่ผู้ป่วยเป็นผู้ทำขายเอง

จากข้อมูลการดำเนินการเฝ้าระวังในพื้นที่หลังจากได้รับแจ้งว่ามีผู้ป่วยด้วยโรคไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009 เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2552 ทีมสอบสวนเคลื่อนที่เร็วได้ทำหน้าที่แจ้งทุกภาคส่วน ได้ร่วมมือกันในการรณรงค์การป้องกันโรค ตลอดจนการเฝ้าระวังในพื้นที่ที่มีการเดินทางไปต่างจังหวัด จนกว่าโรคจะสงบ

ผลการตรวจผู้สัมผัสร่วมบ้านผู้ป่วยได้เก็บตัวอย่าง Throat swab ของพ่อผู้ป่วยซึ่งเป็นผู้ที่คลุกคลีกับผู้ป่วยมากที่สุด ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการผลออกมาเป็น Negative และได้นัดตรวจซ้ำอีก 14 วัน สำหรับผู้สัมผัสรายอื่นได้ดำเนินการให้อยู่แต่ในบ้านติดตามอย่างน้อย 7 วันหลังจากที่ได้สัมผัสกับผู้ป่วย โดยสนับสนุน/กระตุ้นให้ติดตามสังเกตอาการด้วยตนเอง ให้รายงานเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเมื่อเริ่มมีอาการ มีการเยี่ยมบ้าน/โทรศัพท์ติดตามทุกวัน ซึ่งจากการเฝ้าระวังไม่พบผู้มีอาการผิดปกติ ได้แจ้งให้ผู้ป่วยโทรสอบถามเพื่อที่พักรักษาที่ห้องเดียวกันขณะที่อบรมที่กรุงเทพฯ ไม่พบอาการผิดปกติใด สอบถามไปที่ธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาอุดรธานีไม่พบผู้มีอาการผิดปกติเช่นกัน

บุคลากรสาธารณสุขที่ดูแลผู้ป่วยในขณะที่นอนรักษาที่โรงพยาบาลมหาชนะชัยได้ติดตามอาการเจ็บป่วยอย่างน้อย 7 วัน ไม่พบผู้ที่มีอาการสงสัย

ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ

การตรวจทางห้องปฏิบัติการพบว่า การเก็บตัวอย่าง Throat swab ให้ผลการตรวจพบเชื้อพันธุกรรมไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ ชนิดเอ

ผลการเฝ้าระวังโรค

จากการเฝ้าระวังการเกิดโรคทั้งในเชิงรุก เชิงรับ ค้นพบผู้ป่วยยืนยันผลการติดเชื้อไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009

มาตรการควบคุมและป้องกันโรค

1. ค้นหาผู้สัมผัสในครัวเรือน/สถานที่ทำงานกับผู้ป่วยยืนยัน หากพบว่ามีใช้ร่วมกับอาการของระบบทางเดินหายใจ ให้คำแนะนำสวมหน้ากากอนามัย ล้างมือ หลีกเลี่ยงการสัมผัสกับผู้ป่วย

2. ค้นหาผู้ป่วยรายใหม่ในชุมชน/หมู่บ้านที่ผู้ป่วยอาศัยอยู่ หากมีอาการแนะนำสวมหน้ากากอนามัย ล้างมือ หลีกเลี่ยงการสัมผัสกับผู้ป่วย
3. เร่งรัด การเฝ้าระวังในผู้ที่เดินทางมาจากต่างประเทศ
4. แจกเอกสารดำเนินการดูแลตนเอง และบอกแหล่งข้อมูลในการติดต่อที่โรงพยาบาล
5. ขอความร่วมมือบริษัททัวร์ในการดูแล แนะนำ ป้องกันโรคในการเดินทาง
6. เร่งความพร้อมในระบบการดูแลผู้ป่วย รวมทั้งจัดห้องแยกโรค
7. ให้คำแนะนำ เผยแพร่ความรู้ให้ประชาชน แจ็งเตือนประชาชนหลีกเลี่ยง การเดินทางไปในพื้นที่ที่มีการระบาดของโรค
8. ติดตามค้นหาผู้ป่วยรายใหม่ จนครบ 7 วันนับจากวันที่เริ่มป่วยของผู้ป่วยราย
9. ให้ความสำคัญในกลุ่มเสี่ยง เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ผู้สูงอายุมากกว่า 65 ปี ผู้ที่มีโรคเรื้อรัง โรคแทรกซ้อน ผู้ที่มีน้ำหนักเกินมาตรฐาน หญิงตั้งครรภ์
10. รณรงค์ให้มีการจัดทำหน้ากากอนามัยใช้เองในครัวเรือน
11. รณรงค์ให้มีการสวมหน้ากากอนามัยในชุมชน ตลาดสด โรงเรียน
12. จัดอบรมให้อาสาสมัครสาธารณสุขช่วยกันคัดกรองผู้ป่วยในชุมชน
13. จัดอบรมให้แก่แก่นักเรียนคัดกรองผู้มีอาการสงสัยในเบื้องต้น
14. จัดทำแนวทางการคัดกรองในโรงพยาบาล
15. ประสานความร่วมมือกับทุกหน่วยงานให้รณรงค์การสวมหน้ากากอนามัย

วิจารณ์ผล

การระบาดครั้งนี้สามารถควบคุมบริเวณผู้ป่วยได้ทันทั่วทั้งที่ เนื่องจากมีการติดตามผู้ป่วยทางโทรศัพท์ การเกิดโรคไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ ในครั้งนี้เป็นการเพิ่มความพร้อมในการตรวจจับ การวินิจฉัย กาดตรวจทางห้องปฏิบัติการ การรักษา การส่งต่อผู้ป่วย โดยเฉพาะในโรงพยาบาลชุมชนขนาดเล็ก ทีม SRRT ระดับอำเภอได้มีการฝึกปฏิบัติจริง ซึ่งทีม SRRT ในพื้นที่ระดับตำบลมีการประสานความร่วมมือกับ อสม. ครู อบต. เทศบาล ดำรวจ สถานีขนส่ง ได้เป็นอย่างดี ในพื้นที่อำเภอมหาชนะชัยได้มีการเฝ้าระวังการเกิดไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่เป็นอย่างดี จริงจังเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีผู้ป่วยยืนยันการพบเชื้อไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่เป็นแห่งแรกที่มีการ Admit ผู้ป่วยในจังหวัดยโสธร

จากข้อมูลการระบาดของโรคไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ยังมีการระบาดของประเทศไทยยังมีการระบาดในวงกว้างขวาง

ปัญหาและข้อจำกัดในการสอบสวนโรค

ผู้ป่วยทำงานอยู่ต่างจังหวัด แต่ข้อมูลที่ผู้ป่วยให้ในประวัติการรักษาที่โรงพยาบาลสรรพสิทธิ เป็นข้อมูลภูมิภคานา ทำให้ผู้ป่วยต้องเดินทางจากสถานที่ทำงานจังหวัดอุดรธานีเพื่อมารับการรักษาที่จังหวัดยโสธร ทำให้ผู้ป่วยมีโอกาสแพร่ให้กับผู้อื่นในระหว่างที่เดินทางกลับ

เนื่องจากเป็น โรคอุบัติใหม่ทำให้มีความยากลำบากในการเข้าไปสอบสวนโรค เพราะต้องใช้โทรศัพท์พูดคุยกับผู้ป่วย

การสอบสวนโรคไม่สามารถระบุได้ว่าผู้ป่วยติดเชื้อจากแหล่งใด เนื่องจากผู้ป่วยได้เดินทางไปหลายพื้นที่

สรุปผลการสอบสวนโรค

พบการติดเชื้อไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009 ในพื้นที่หมู่ 2 บ้านฟ้าหยาด ตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย มีจำนวนผู้ป่วย 1 ราย ปัจจัยที่ก่อให้เกิดโรคน่าจะเกิดจากการที่เดินทางไปในพื้นที่ที่มีการระบาดของไข้หวัด สัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ที่ป่วย ส่วนผู้ที่สัมผัสร่วมบ้านในขณะที่ป่วยได้ดำเนินการส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการผลเป็น Negative มีการนัดตรวจซ้ำอีก 14 วัน ในระหว่างนี้ได้มีการเจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ดำเนินการควบคุมป้องกันโรคทั้งหน่วยงานต่างๆ

ข้อเสนอแนะ

ควรให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปให้เข้าใจถึงโรคไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009 และการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรคเนื่องจากเป็นโรคติดต่อกันง่ายจากการสัมผัสใกล้ชิด และเป็นโรคที่ต้องเฝ้าระวังเข้มข้นเพื่อไม่ให้เกิดการระบาดใหญ่

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณทีม SRRT ของจังหวัดยโสธร SRRT ของอำเภอมหาชนะชัย อสม.ทุกคน เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ที่ให้ข้อมูล เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลมหาชนะชัยทุกคน ตลอดจนญาติผู้ป่วยทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือในการสอบสวนโรคในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.มาตรฐานงานระบาดวิทยาโรคติดต่อ.พิมพ์ครั้งที่ 1.เผยแพร่โดยสำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค,2548;80.
2. ข้อมูลการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009 อำเภอมหาชนะชัย ปี 2552

